Om odling af mullbärsträd och silkesmaskar i Swerige

Förord till den elektroniska utgåvan

Under arbete...

Om Odling

af

Mullbärsträd

och

Silkesmaskar

i

S w e r i g e.

STOCKHOLM, Elméns och Granbergs Tryckeri, 1824.tt silkets frambringande ej har så mycken kostnab ekler swårighet, som kanske någon tor-be söreställt sig, och att bess alstrande äfwen inom wårt säberneslanb f^ttlle med liten otn-sorg knnna nteb förbel företagas, beröswer tor-be söljanbe lemna nägrn anledningar till alt skadga eget bebötnanbe. silket, som ntt är sä ntycket aklmännt, s^åde bekant och nyttjabt , bar ej sä länge warit det äfwen i sybljga Cttroya. ^et ttoy-wägdes i gamla ^iotnrarnes t ib med gttlb , ^wars^re ock kejsar ^lttreljns wägrale sin^ge-ntål ett klädning deraf, entedan ban sade ^den war kör bt^r.^ ^ ålsten skördades wäl silke i nrtninnestiber, likwäl tty^gifwes kejsarinnan ^elittgch ttted hedersnamnet ^lnen,sej i China tt^t^ är söre wår tideräkning wara den sbrsia, som börjat wäfwr tyger beras. ^lrchiyetagen oblabe ej silke förr ätt .^.dje keelet, Grekland i bet ^tte, Frankrike i bet t^bet år ^ t ^ fanns änntt brt sörsia träd, sent der planterats. ^ Cng. land besrämjade ^on. ^aeob k. ^ä allt sätt, till och tneb befallte odling af mullbärsträd och silke, men säkert fattade^ nit för saken bos be ntsöranbe, ty bet lyckades icke^ ntt der-emot odlas ber bådo träd ot^ silke tneb mycken framgång.

Aä

^et är bewist ^ att silket tilltager i kitt-^et och gobbet jtt närmare polen bet fpinnes och alt dessa egettl^aper aftaga etnol ^goa-torn. ^e ^ nordligaste prooincer i Cbina, hwilka ofta hafwa lika kallt som wi, srambrin. ga silke , fem wida öfwerträjfar det i Canton. ^kan beböfwer sälebes ej befara att bet genom alstring i norben skttlle sörlora, tttan snara. re winna, i gobbet, och baswa bestntem så wäl äldre som nyare försök bekräktat båbe betta och att företaget bär ej warit mi^lyckadt. Hwarföre då ej försöka att i wårt lattd införa nwbet att tillwerka, bå nwbet att förbrttka denna wara reban är så allmänna Ochbwar-fbre stttlle icke wåra sidenfabriker i framtiden knnna förkes nteb inbemstt silke, bå dertill sor. ^as blott en fast wilja, bwarmeb fä mycket gobt och nyttigt katt tträttas i werldrn ^ och betttta sastbet i karakterett tillbör onekligen 1yår nation, nteb bwars lynne det alfwarfam-rna allmännyttiga fä gertta förlikas. ^ inlära siora importer påkalla degtttem bwarje möjlig injkränkttina. debatt på t^-talet nppgaf Triewald ^ att i Frankrike i en enda pre. r^ins, ^angttebee, tillwerkades på ett är silke till större wärde ätt allt det jern , fem ölwer bela ^werige sm ddes på ttttte år. Odlingen fordrar inaa kosinaber, borttager ittaen kriga. re. ingen från bloden eller ^er,werkrnt barn och fattiga kttnna plocka be lör mastarnes nnder.

^ ^tt^et l ^r^kriklettt tt ^ ltl.^e^n^. a,, de^ etf^ttdt. l ili^ttetttk. t^ttdl. .5

håll nödiga blad, fruntimren sköta maskarne under deras korta lefnad^tidtt ^nnl^en alltid f^re^r ^r d^der^nin^ emedan makarne f^re midsommaren funnit ftna f^lke^u^ silket ^du^ en infeen mallad ^

till dma^ underull fordra^ dlad af^ mull^r^t^det. ^lf detta tr^ ^ne ar^

ter: det ^it^ det ^ det ^ fonnn^r d^r e .ent^en att land^ ^m det f^rnn^mnda ^^ emedan de^ dlad ^ f^

^lkee^ma^arne den t^enli^te f^dan Ot^ gifn^ det dana ^lket^ emedan det ^lantera^ l^tta^

Otd emedan ^et, likaf^m menn^an ^an eiite^ l^and n^mat^ nnd a.^la klimat^ utan att li^al

^er^n^en fr^n de f^nnn^et ^a ln^tnre^

ke^ n^ara l^iga: dade n^d Odli^a af t^den ftlket ^ det^ f^m l^nt

^l^it narma^t mandt m:d klimaten ^fn^enfenn

dar i Worden del^fm^ i ^r^an ^dd em^

^etla tra^ fom ta^ar i ^der med eken^ ^mar^ ^t n^ri^ d^t u^n^ i de ma^

mare llimaten^ et^ i lathet att flenom a^la^ nin^ f^rt^anta^, med ^ilen , fam t de^ut^m

nt^ ^na dlad ^ ^ ^ da^ ^tid^are Om

^en^ dn^lket nnd ^e^afn^n en norf^ de^, u^d^a^ med latt^t ant^n af

*) Bombyx Morus. **) Så kalladt af färgan på deras hår. ***) Morus foliis oblique cordatis lævibu^eller genom astä^elatee^ eller ock eleltotn en ^ek ^teeno nebsattattd,e i jordett.

Till foö tagas be största och mognaste bä. rett, sottt torkas i solett, fönderatlttggat^ ren-göras och fäs följande våren antingen i laew^ eller lea kall jorbt fweejelattd sk^ll dertill wara ganska tjenligt. Topparne as de nttga telnin-garne knntta nted en lia afbttggas och de ttwar^ ståenbe stammarne tttplanteras, så snart de dertill fa erforderlig styrka, Till akk^g^oe tagas rto^ ^otjk^tten, som i ymnigbet jijnttas widgatnla träd, ^.o^ f.eeea ^rto skott, hwilka tttan skada för trädett inn-na aftkäras om wåren. Tiden katt ej bestäm. .nas, ty bet beror på safwens stiaante ttli trädet, sent äe olika kör ttttga otb gamla. ^e^a etwistae, ^ ^ ltm iätlga nedsättas tmgefär lttnt j jorden. ^ar matt ett säng med . alns strö wäl tilltrampad , ta brjswas de fortare, eller ett lafwe, då ntttn trollgen katt taga r^wi-starne i Mars eller ^lpril tech derigenom witt-na myckett tid att de bli större och sä mera styrka att emotstå ben följande witttrett. ^e böra skitigt wattnas^ ty trädet älskar fttktig jordmån, dock icke kör fet etnedtnt om trä. den wara köe frodigt , gifwa makarne arö^re silket be wä.ta till och med der man sfttlle tro ntarken allt söt lnagee att knttna prodtteera något , och giswa dee det bästa silket. ^öre

lutter r^rnrl^tar^ ^ t, ^ l^rl. ^tl,^.krebie ärel böra träbetts blad icke myckel plockas t feban sredas be bättre och gifwa ti-kare löst jn mera be plockas. ^e böra äfwen skäras ttwcket inltti lrottatt, på der matt tttå kltntta begtyätnt sitta berttti wid bladens in-samling.

Man kttn äfwen ttebfätta bela egenart i jorbetl så bjnpt, alt blott g a ltttn sintras öfwer bem, hwaraf stelt drifwas i ntängd, hwilka sedan kttntla tttplanteras. ^et skall äfwen gä an att ^tnrpa tntttllbär på ttnga almar, kantke pä flere träd^.ag, hwar-^tteb j åt göres försök. Trädets oeeottomifka nytta, ntotn den föda iöfwen gjfwa silkesntastartte, är bellfatttllta sten. de siesta attbra träds och kltnna i wista fall begaattas j stället för ek och i alla fall, ber nlnt begaattas af handtwerkaren , ia ^a klkott^ pirre bar försökt att bttlta och röta det förra årets stoll lika som litt och deras fått ett tråd, sont närmast liknar silke. Till backar eller lef-mande gärdesgårdar katt del drifwas genom klippning. t^t ott. fredric ll , setn insåg nyt-tan af silkes-oblingen j sitt land, ttppnttltltra-be bett med pretttier otkt gaf bland att t ta t be-saltning att alla kyrkogårdar stntte planteras med mullbärsträd. ^öre batts död stego oelfå mttllbärdtrådett i ^reltsten till 1 million och skörden år till omkring ^ rrttt silke i de ^oattbenbttrgsta länderna. ^ i^et dorr. ^ager således frätt åkerbrnket ingen jorb^ sor^bear ingen kostnad, tnen bekakar tnöban sä rikeligen.

^ltt äswen wärt klimat är tjenligt för bet. ta träds odling basttea sfera försök wifat. Tric. waid hade på .^.a-talet

många träd och för. säkrar ^ att be ak bottom bär ttpteköbda ma-stat blefwo lika stora och fptttttt^ lika mycket sitke sont de italienska. spaltning ^otnstt illriea bade omkring är på ^rottnneg-holttt en betndlig^mångb mttlibärsträde stlkes-nstett lyckades wäl, tnett med hennes böd war allt sörbi. Matt börbe knappt mera talats ont silkesmaskar t i el bess^ sör nätra år sedan, ägg åter inkommo och wårbades blett asettrio. stté, hwilket gas ankebtting att efterfråga de träd, fotn ättnn lttttde finnas gwar frätt ferd-na bagare man bar bitittliil ttoptäckt endast några så, tttett beska betleisa tydligen, alt bete ett meller twå ktttttta tthärda witttrarne tttatt fkygttd, knntta änt^en stera göra dtll och fåle. bes tärer bristande ttil för faketr tparit stätet, hwarsöre de fordna försöken stabnat i sin bör. jatt. tkiei hafwa äfwen ett fördek i dessa träds aeclitnatifering, hwilka, ehnrtt få, kikwål kttntta wara början till tnillitntere sittlle ntatt åter srän södra Frankrike eller Italien insörstr^wa träd eller frön, få llittgo de troligett akka förlorade wid första stränga winter , dä deremot dessa äro werkliga skatter, åtminstone ktttttta wart1 bel , ont be tech betas afkomlingar rätt att,^ wåndas.

^ sitt af^t.dl. i ^l. ^letkettst. lllead. ^ttt^k.^tl inmtl mullbärsträd s^all mara u^drunnt ^ kall i^rd i hernösand el^ derifrån ser ^ ^

fedan s^ttadt till ^rrk^ing^ der det i

^andel^nan ^ul^lma^S trä^rd: det lindade^ ^

^rtan Om mintrarne med dalm^ men trismes nu lika utan demmn^ird. ^lr ^^ fann^

der ä^men i en trä^rd ett träd nort sean en fullmä^t lind^ dmjlket äret der^ki^sde^af en i^ark siorm ^erster uttorkade^. ^tt

annat mullbärsträd slnttades maren ti^ l^rnt l^elt nära ftaden , tilld^t ^rik^rerna

^^der^er^ e^ ^rosenius ^ de^ skam l^ade d^

^ nu ^ ^marters omfretS^ det ft^r nä^an i en däld^ o m.^ i sm it af andra trad ^ samt dat^

de^ntom ^a nä^ra samnars afft^ad sk^dd af en d^nad mot norda^miude^. l^mkrin^ en

mil derisran mid ^fs^ad skall almen stnna^ sle^e nlulidä^träd.

^id sOrdna ^tn^ute^ iet i ^toekl^lm fann^ sor n^ra är s^dan ett ^ort mnlidär^träd nä^

^a inmid en mur^ men ^ar tillika med ett pä^ anträd dlnmit neddu^et. ^u kännen ia^ et

i eller Omkring dumndsiadea n^ra sådana ut^m mid ^er^ i ^kero fe^eken^ der ^:ne trad

^a en Otienli^ ^at^, dlottnällde f^r ^orma^ i r^n si^stdan. utl^rd^t man.^a nnntr^r Ot^

derigenom dem^fa det mara mo^li^t f^ l^a.

^m mullbärsträden planterades ^ k^rkl^ ^rdarne eller mid land^mä^arne^ ^ dedar^

mOar e^ andra ^e^fa hällen, dmar^a ^me^ r^ae i mi^a trakter dar fä skort ^fmerfl^d ^

skänkte de l^ade prydnad dt^ sk^ bränsle e^utom de^as e^entli^a l^ämmelfe^ fon^ emelli^en ^ism.er dem s^rsia rummet dland n^

ti^a tt^äd i märt fädernesland^ om d^:

anades till lefmande ^ärdes^dar förmedel^ fänin^ s^ skalle dermed sörelta^ en dud^el

fordel.

^i l^afma mid ^to^dolm en plat^ än^

uad till ett tidedmarfmete^ u^l^n^ o^ ^nenskli^eten , sä dedrande ändamäl ^ ia^

menar den nt^n no^ tull sö^ n^ra är se^

dan anlagda begrafningsplats: lmnlken män^d as lräd lkulle i^e der kunna mä^a med

stn ^lrön^a föröka de mOnumenterS sköndet^

fom mö^en i framtiden der kunde komma att demara dort^n^uas minnen^

^e^a träd lösmas fednare äna^en^ ^ma^ söre det är nödigt alt uti e^ran^erie demaret

nä^ra, sem ^idi^are kunde ^e de un^a maskar^

^ne föda, l^mari^nom en tid as da^ar min^ ^as^ om man t e^. eias dem fallat i ^ dagats ^ andra ^ da^ dlad aforan^eri^träden^ dmar^ ^:ster de kall iord do^de mara till ^ds till tredi^ meelan^ när^de böria äta m^d siörre appetit. ympade träden blivna ämut fednare särdi^

än de, fom äro uppdragne as frö elle^ enn^ ^ar^ men ^ifma rikare lös o^ f^ ett maekrare

utseende utom andra sördelar^ s^m ersareal^ ten s^all lära

^tt fulln^t träd ^is^er i Frankrike ^ blad ^ inemot ^^ blad s^rdra^ för ^^

tt

^tlafka^ t^ee tedcolls wäaa wanligen t ^e och den första eoeon 4 graitts. Ont wära trätt beräknades lblott gifwa fjerdedelen, sä wot^e wittsten ättdä gattsta betydelig. ^ Måtte många försök gö-ras alt plantera trädet i ^ bå först katt man beras med tibett jkörba mänga fördelar. Silkesmasken gendmleswete i likhet med an. bra dylika mastar åtdrar och afskjttter fö^ htttarbera af dessa perioder ett stinn , ^hlpar. ptid han ock tneb^ hwarje gång blir lsttsare^, samt är i ben sista sörsebd med ljkfom t^tne Spolar wid mlttlnett, hwarltltltt ban drager och rnrd fötterna sammantwinnar ett gnmmiartabt, gendmstinligt ätttne, fett t i lttflett bårbnar. Med detta ätttne i ett enda oafbruten silkesträd till gcte^ a t^e, sols längd ontgiswer eller itt. spinner ball sig stttlijgten j tell så kakkttdl sik-keshns eller coeon, till formen likt ett aflångt ägg, bwarttti ban femte gången asstjttter ett fi inn och lörwattdlas till pttppa, samt änbtli, gett fåfotn ett hwitgrå, nteb några ntörka stäc-kar på wingatr otb kropp teknab fjäril, l^.e^ keontt, ttlkommer för att paras, lägga ägg för följande äret och derefter dö. ^å bek sälebes endast är för erhålkattbek tts bet ta siikcshns, setn masten stall nttberalla b^essa perioder nnberbållas, år nödigt att känna be ti behandling och skötsel ttttber detsamma. e^an kratnkläckes ntttr fntä äg^ ^ ^ä 1nan i fmått neill göra försök dermed, fram-taga^ dessa ägg nlttr bel knklrtlttlj der de öf-wer winlern sbrlyarals, ttten ej förr otn wåren ätt be för betas ttttberbålk ttöbiga mttllbärs-träbens blab börjat stå ttt. i^e läggas, nteb bet tyg eller yaleyer, bwarä be af fjäriln blis-wit lemnabe, i ett trä- eller lea teyerslåda nära kakeltlgnen. rt^ gr. ^keatttnttr eller e^ee gr. leå wår Swrttjka Tbertnottteter är ttttber beta be-ras lefnad bett tjenkigaste tetnteeralttr, hwarnli de snarast ltylenä sitt erforderliga wätt och gif-wa både mera och bättre silke Ont hagar, iblattb förr, tttkryya makarne, som äro belt fwartbrnna otkt lndtta , läggas bå meb en liten sjäber teå friska blad t ^ dagar knnna de sodas nteb icke sttktjga saklatsbladoch wära till och med båttre beraf t nten sedan måste tttttll-bärsblabett wara färdiga och i början ombytas, få ofta de begynna torka, nten emot stntet be-höfwa de ny föda bttearattttatt kintttte, och i Cinna få de kika ofta tent nätterna , hwilken ytltsdrg

be

^ t^ll^drtr at^nate^ ttttrtt ekt ^ttte l^d ^t ^ttl-t^a tetttll^ett et ^ sttke^btt^ eller nte^ tote^ ttantttde teattterennr ^intea de ^ ^ dee.

l^e tleila ^rktttkare kettttta sfreerett^ ettt tttätttt-dra ek ^tnkar eltrr . na. ^etet.ttean. tttea tttt^iito.t etlltt tkbed. teet. gl^tte^ t^.r liitr ^ e.^tt- ^ te.^^^t.^ ^itttter e. i. to. . btenlet trelt^rtt beror. e.i ä.tget^ eklkabetk.ikettbe. erb stekel . itttttt w^^rtekcn. ^t sl^rt lttttaa dt lcke lköttt. ka tteal sottr l stn^itt. llki^ttd r^deettt aldrig ltetck^ rttera a,, ^ tett ^.t.t t t. tttttt n^sle d.e ras k^ba ttå s^l.ttt^t aitllet^ att bett blt. se, ^attttnttk ech etjettl^.be belöna llleb störte coedns och fnaral^ syjll.t ning.

slitet är ltöbwättbigk alt i serstikbka kådott asstilja bettt, som kläckas för te ware te dag eet^ alt bortkasta bettt, som framkomma trebje ba^ gen, ty dessa blifwa klena och dö, sedan de sö^ tärt blad, som knnde gistyil föda åt listigare ntalkar,

^iee kristnas rätt wäl i tteår rena kttsk ot^ tittet dogo där i ^lockholtn ibland ^ icke et^ enda ester ^tde dagen, och malkarnebleswonä. r^a ^ ttttn långa. ^ i^eett största mask i Cll. teolea blir till och nteb g^e tnnt,

^ill man i enskilbt rtttn sköta bent j siorkr så anser M. troyon ett rtttn om l, aln. i syr. kant nlted ställningar omkring tyäggarne, ljkt^ wåra brädställningar meb ^tne stegar att ber. ttti inskjttla bräderna, som, försedda ntek^ en kant rnnbt omkring , böra wara få lättt^ fam möjligt. tetro de nederste litet bredare^ förekommas för ditt let faklt ont masken, bä ban tteill syittna, skttlle kryya öfwer kanten. Midd nti rttmmet böte wara ett lika ställning, hwil. ken ntan lan i ett ftttal gäng gä rttndt otn^ kring. ^knntmet bör wib torr lttft wädras^ nten mycken bager och folstett täla be icker mörka gardiner stltkle wara gattlka tjenlig^ ^egtty anser alt de ittsyinna sig dagar sörte, ont rttmtnet hälles mörkt l tttetl att betäcka lå. bortta, soln någon förestår, kall wisst icke tyartttjenligt l ty derigenom blir lttsten ofnnb, och ntatt katt aldrig ofta nog ltpprepa hwad Carr. säger, att jtt öfwerstöbigare, fnttbare och tor. rare söba, jtt proprare be hållas, och jtt jem-nare och torrare wäberlekett är, desto förr böria be spinna och jtt ttteta och bättlee stkke erhålles. klti etk sådant rtttn anses kikwäl jcke mera än majkar böra ttppsöbas, kanste något ^iera, om be rätt skötas, bet neill säga t ont 1to hoo ^etn bagli^en pen^pe^, ^ i börjatt bock blott hwar fjerde bag, emedan bo bå äro fwåra att handtera. ^ ikieelta kan ste antingen derigenom att de med händerna ploe-kas i ett ny låda, eller också lägges öfwer dem ett nät med srista blad ttppå, bwårå de kmt. ^ta sjelfwa ttppkteypa och således skyltas j en rett kåda, httears botten kan betäckas lned pappen tetto te^a^a oftetefe^ bet ittga sjttka ekletr böda fä etwarligga, som inn na smitta de att dra. gto ^tttnrnee ^äkle^ fteiske ^ rte^lkn^-lande, helst akk osttttd lttst är dem serdeles skadlig,

^eeteaetf^baäte ssnnb o ek, tjenligt bladen så ej wara afplockade nter ätt en dag och icke repade af gwistartte, emedan de då lätt taga hetta ech bli oettndal i läagwarjgt regmteäder böra blaben ttlbrebas att de ej sttkti^a gikwas dem, ty då eå de en stags wakttttfot, bltfwa köfa och dö, ^ ^an råber wäl alt j ^ ntjnttler bada be sjltka j kallt wattett , ekleetei

töka bettt med rosmarin, kayenbek, timjan, nt. ttt. b., nten sällan hjelper det. i^å maskett blir ll dagar gammal, genom. går hatt sitt första skinnombyte och sedan bwate t^ede, l^tde ^ede bag, alltsom be äro ttarka ^tilt e de krypa då ifrån södatt och böra icke o-roas. Matt bör då äfte.ett lägga mindre föda sör de andra, som äro i samma låda och as samma dags tttllåckning. ^yra ^ li dagar efter del be genomgått sin gtde hltd-ömsnjng, blifwa de oroligt och börja draga silieslrådttr i lådornae i stttått katt tnatt då lägga dem i strttlar, papteersrnllar o. d. nt. äfwen i små glas med stor öfwer för att ktttt-na obserpera bettt t nten sällan blifwa be dttet-kiga till sterlykanltting, som splltlnjl i glas, emedan de för ett öswerklådtting af glaset itt-natt de lttntta fästa sin eoeen måste få mycket

anstränga sig, alt de deras lttmatlas. i stort bar man bål rttttbl omkring lastoarne för in-

sättning af tössritt björkris, bwarttli be npp. krypa och spitttta. första dagett spinner masken blokt kkorett-silket, inom bwilkel ban sedermera iordlting-lägger dett rebigtt silkesänlatt i form af ett litet ägg till sitt bo. stlndra dagett synes masken knappt, men ban sotnsar på samma sätt med sitt trådläggning ittngttsöre till desk ont ^ dagar allt är färdigt. Citttrtt ej alla äro lika stiliga, katt man likwäl pä tenoe da. gett asbärsta silket. ^an sintter då ittnti dettasilkeshtts masten sörwattblab tikk pnypa bred. wid bett ^tte eller sist astagba hnbett. ltetn-nas betta silkesbtts tttatt någon åtgärd, så rtt. sommer ban ottt rb dagar sent fjäril, ^lera ställett ^ nppgistpes alt denna nteb ett frätande saft gör sig öppning genom stlkesbtt. rek^ men ont man noga obserperar bå ban spinner, ser matt bottom aldrig lägga ett tråd i,wärt öswer den ändan ak dess lilla boning , ^er ban wist lttkotnnta, ttlan blolt limmar la-gett på bwarattdra alt be ber så lika sant. 1nanbållnittg , sotn på sidorna t sä snart dan tteäter bernppå, ltppiöses det gttmnti, sotn sammanhöll tråbarne och lemnas bonattt berjge. ttontsri ntgåna. Clt bewis att så förhåller sig är alt ntatt kan ttptenysta äfwen ett sådan ^oeon , otn bett icke lägges i wallett, hwil. kel icke wtere möjligt t ottt trådarne woro af. srälta eller afstnrtta. ^ Matt wrt eck alt silkes. fjäriln icke är försedd ttteb någon ntttn och få. ledes ttttder sista periodett as fin lefnad, b. w. s. le tia tet dagarne, icke beböswer nåaon föda. ^ilf dessa behöfwas ej många par lill stäglels bibehållande, emedan ett bona lägger g till ^ ägg, Mera ätt t ^ tittttttar bör ej hwart par wara tillsammans, ttlatt hattett derefter bortkastas i ty genom stera parningar blnwa äggen tlena, och det är ak

wigt att bibebälka goba feött. lägger man något ^fwer iåd.nt, ber honan på ett papper eller tyg lägger sitta

.l i^lttttlt attdra ^.kwcn ttrt. ^eldettrttll^e.ägg, så sprider bon dem icke så mycket t tyg btttkas as dem, som sälja ägg efter wlgt,ente-ban de lättare stiljas från tyg ätt papper. ^lggen sörwaras seban i en sten- eller glasbttrk i kallrnm ekler torr källare. .reögst ttöbjgt är att till äaeläggttjng wäl-ja de bårbaste och stätaste siikesbtts af dem, sent först synnnitt Thontoe råder att wålia be patjegtlla. ^ Cet astång och ett rttttdare blifwa wanligen par. ^ Oe^a sikiljas ifrån storettsillet , d. ä. det lösa, som sitter ttlont-kring sjelfwa bet fastare äaglormiga egentliga silkeshttset , likwäk ster detta så att pttppan ej klämtnes ekler stadas. i^essa eoeens nyp-träbas på ett tråd, belt nätt dragen gettont det yttre as silkeshttset och läggas i ett låda kjki parning. Med be öfriga eeeotts sår man ej dröja lättgre ätt kr tr dagar. ^ar man flera ätt som sirap kttttna llppbärstas , sä tnäste matt lägga bem r i, ee timmar i ett llgn, sirap es-ter brödet är rtltagjt, bå ntatkarne ak bellan böbas ech matt fedatt katt ttpphärsta silket ef. ter sitt begwätnlighet. ^ stort sterbras en egen bärswel men j snt^tl kan man låta ändan gå geltom ett glasring något leögl fästad t och banden köres srattt och tillbaka på wår wattliga härfwel,

^ ^te bätka är. lttttesitttttet es litt ktk.ttoiire ech ^tttt. e.tttsett.likasom bå man spolar , ty em be nppbköllt1 silkesändarne falla omedelbarligen på tewaran-bra, så limmas be tillsamman och stltlle wib ttästa ashärstittg söttberstitas.

Seban allt storettsilket är astagit, skiljas be ståla och be lrttsiga sitkeshttsett ifrån bwar-andrad ty de sörra läla mera och be sednare

mindre w.rmt watten. i en nästan kokattbe kopyarkettil lägges en band sttll, som ttteb en

liten hwisp omröres ^ ändarna fastna då wid hwisyett. ^ Matt tager as dessa e^ lr te^ eoeotts, allt efter fottt ntan will hafwa tråden gröfre, tech lägger ttli ett aståttg kopparkettil om lttms diameter och f, beo djnp , hwar. nndee ett fyrfat ställes sör att alltid hälla waltnet wib satnttta wärmegrad. ^lndatt sä. stes på härfweltt, font af ett person omtterides ttttder det ett annan efterfer, då något silk^s. hns lagit stttt otb tillfäster ett ny ända. ^ Kntttar sig silket, sä är wattnet förwarmt, går dtt a^, sä är det sör kallt aldrig går det af tttan af någon sådan orsak. ^ Ctt stickig sil. keswindersta är äfwen i Frankrike ej sa lätt att sinna, då dertill sordras många års watta och ersarenhet. .. ^ttpportta måste ofta tto^ta,, gttsi ty de smnlsa wattttet och färga filtet.

Sedan silket är ttppstärskat, måste det äter pä en möbl hoyttpjnnas delt löst ^ d^l kallad dä ^anstn och är tjenligl till wäsnader ^ Otn ntan tttan denna åtgärd kokade eller fär^ gade det, stnlle det trastas och ttpplöfas. sn^an måste ock ttoga tillse ett wjd första hårstingenakka ättdar hänga tillsamman^ eljest måste man wåla berttppå, ty jtt mera be btk förenadt tillhopa, jtt starkare blir silket. ^ör att kttttna färgas, måste silket, inlagdt nti ett tttttt kärflspåse, kokas ttted twål eller såtea t ll ^ proeent mol brt watt.n man der-till begagnar. ^et arbeta^ ntycket meb wrid. tting ocke klappning, hvarigenom bet får glatest sedatt stölies det och lokas åter meb watten, något twål och indigo, sköljes äter, klappas, skakas och swastas. landtmannen i Frankrike säljer sitt silke, ntan att ttppbärsta del , till staden åt ^a. brikören eller andra, som äfwen sysselsätta sig nted dess berebnittg t ^ och i allmän et kan det isynnerhet på landet odlas meb sördel, ty i städerna afkastar jorden mera gettottt att-da ptanteringar otb är dessnto^ kör fet ^ arbetslon och rttnt, ja t^ll och nted wed kör dyr, då tttan på landet deremot kan haswa allt betta nästan sör intet.^ ^ed ^lke^odlm^en dafn^a nu ^ nä^ra ^ män^a ferskildta försök bl i smit giorda i ^era ^tketS provinser, dmilka lnelat^ i män af

skötselns noggrannhet, födans tillr.äekli^et^ 0. f^, m. ^ltt fä^a nä^t benämdt om burn mäi^a eoeonS fordrat^ till ^ ^ stlke^ dertill baf,^ föröken marit sör smä skola alltid bli^ma det^ fä länae man ur Orangerier^a mäfte sör^ skassa maskarna söda , ^er den bäee är sa lit^ tet tienli^a sä otil^rä^ig. ^ ^enlie^ ä^ den, emedan man der blott odlar det smarta

e^ nägOn ^än^ det r^da mullbärsträdet^ nä^

skan aldrig det bmita, dmarS bär itke bee^naS tlll inf^lt^m^ t^ekaS endask mara benämda till n^a odlim^ar otl^ s^r fiikee^naskem som mäl lesmer ot^ spinner as det fmarta^ blad till o^ med magert nlke^ men dmarS rätta o^ t^ienl^ ^afle söda det bmita e^ntisga ^mna^ alla^ fom bär de^a är ^ast maskar nödgades ^ega^ na det

förunämnde^ blad^ emedan troligen in^ e^a andra sknnaS i du^mudskaden eller så när^

der^mi^in^ att de till delta be^os kunde in^ famlad.

^.aa^e till ^ kall ^sdrd mätande km ila

mullbärsträd basma benäget lokmat telningar tiil plantering ot^ erna fselfma i är göra för^

sök dermed, äsmen ester ^leis^er^ träl^ärd^

bok, der de^ bedandlin^l omtalas ^ ^ e^ ^et är iufi genom skera olika metoder, font man äntligen ^nner det bäska^ dmarigenom me^ta tiden minnen bmilket mid alla träd^ odling är af fä m^en migt ots^ derigenom lärer de^

ferskildta märd^ fOm de i märt klimat sOrdra^^tt

l^essa rön, mebbelade allmänheten as förboms. sria oblare , skttlle säkert blifwa as mycken ntetla sör lattbltttattttett, som, ttyymttttlrab as bessa eretttyel, skttlle följa bettt och derigenom i sramtidett bereda sig och fäderneslandet nya tiltaångar, hwarsöre detttta enkla och korta be-skrifning j synnerhet tilkegnas Swenska jord. hrttkaren,

,^ör betn, som skttlke anse beswäret att tyåteba silkesmaskar större ätt belöningen, wilk jag blett nämna brt fötsiek, som M. e^on gjterbe att ltyyköda trägärd^syittdlar sör att sedan karda och steinna deras ttäte ets^ sädet. na fordrades sör att wåga så mycket fam en enda silkes.eoeon, hwilken katt innehålla ^ alnar e de måste södas ttlera ätt ett tttåttadhwar i sin serstildta ask, ty eljest llppäla be hwaratl. dra. i^esslltom spamer endast hyllan ochdera^ föda måste bettttas ttr djttrrikel, satte betybli. gett ökar ntödan ^ ocke, tika fottt altt wintter eller förkorar genom jämförelse, stall befwäret ale föda fslkestttastar wisserligen sonas ntycket obetydligt, jatnförbt meb hwab fotlt fordras för spindlarne.

^litt blett några orb om be fö.fök, font blifwt gjorda i Stockholm år r^g att sittna ett tjettligt fltrrogat i stället sör tttltllbärsbla-bett till maskarnas söda. ielf sallat dogo en mängd ttttder alla de-^as lefnadsperiober. ^ee spllntto wäl^ nlenderas eoeons bleswo stnå och kletta, sotn be stelfwa, och be lefde hela ^ månaber innan be syttntto.

bladen as kiejontand, smastrosor, k.^enrtoäon tteaetewatn^ lyckades icke heller. ^lk dogo på ^ tyeckor r^e be sfrige, som sedan singa ntltllbärsklab , blestpo ändå icke så stora, sotn de manliga, etls nätslor dogo inom ett wecka as et.l. kils späba almlöf dogo nästan lika mån. gat af lind ättnn steral af dem, som sått hwila hallottblad , eedan be ttnber första et da. garne ätit saltat, lefde större beten, men blef. wo små och spttnno fntå coeons. deremot blefwe be, som efter deras sista stinn-ombyte åto nätstor, kika starka, som de der alktjd ntt. berbållito nted tttttkkbärsblad, och spttnno lika starkt silket men af bettt, sotn stån början sätt nätstot, boget nästan akla. ^e besynnerliga sätt, ftem ttppgifwas atk skaffa sig ttt god silkes.aftyel , äro troligett be stesta digtade, och attdra onödiga. i^e bästa mastar äro be, sotn längst wa. rit i landet och äro wnttba wib klimatet ^ och wi äga nn i Swerige ett gattsta gobt stag deraf, font troligen icke få lätt tttdör, emedan redan så många in teressera sig för deras btts. hållning och oeeonotttlfka nytta, hwilken kttttde blifwa a att sta bttyblig, ont wi blott witia med. lett, font är träbens plantering etch wård.e^etta lilla förfök är endast ämnadt att wäcka lttst titl odlingen e lyckas bet och bett plantering as inbetttsta telningar, sotn i år sörelages, så stall nästa år bylika fritt stå att erhållas, hwilket gettotn Tibnittgarna skall till-känttagifmas^ äswettsotn ett omstänbligare be-skrisnittg oltt silkets behandling lttgiswas, sör. sedb med ritningar på de dertill hörande red-stap, hwilka, getlont mycken kostnad, ntånga ttppmnttlringar och premier framkallade, stttt. ligett ftlnnits j Italien och Frankrike wara sör ändamålet be ljenligaste,Rättelse: Sid. 7 rad. 9 står: dem, läs: den.